

ЛІТЕРАТУРА

1. Шашенкова Е. А. Задача как средство обучения исследовательской деятельности. Автореф. дисс. канд. пед. наук. — М., 2001. — 24 с.
2. Зимняя И. А., Шашенкова Е. А. Исследовательская работа как специфический вид человеческой деятельности. — Ижевск, 2001. — 103 с.

Світлана ЛЕЩУК

**МОЖЛИВІСТЬ ІНТЕГРАЦІЇ ПРОГРАМ
«INTEL® НАВЧАННЯ ДЛЯ МАЙБУТНЬОГО» ТА
«MICROSOFT® ПАРТНЕРСТВО У НАВЧАННІ»
У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ**

У статті розглянуто можливість інтеграції програм «Intel® Навчання для майбутнього» та «Microsoft® Партнерство у навчанні» у вищому навчальному закладі через урахування специфіки закладу та можливості реалізації програм. Матеріал подано на основі проведеного тренінгу весною 2008 року згідно методичних рекомендацій програми «Microsoft® Партнерство у навчанні».

Одне з головних завдань навчального закладу полягає в тому, щоб не тільки передати знання студентам, але й пробудити особистісний мотив, привити інтерес до навчання, потяг до самовдосконалення, «навчити студентів учитися». У сучасній педагогіці все частіше спостерігаються тенденції щодо переміщення акценту з методів, що забезпечують процес засвоєння знань, на технології, що дають змогу забезпечити загальний розвиток особистості дитини. У цьому плані доволі ефективним є застосування інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) та новітніх методик на основі їх застосування в навчальному процесі. Важливим є досягнення раціонального поєднання теоретичних знань і можливостей їх практичного застосування для розв'язування конкретних проблем дійсності.

Наприкінці 2003 року в Україні за підтримки Міністерства освіти і науки започаткована програма «Intel® Навчання для майбутнього». Спершу вона була призначена лише для перепідготовки вчителів. Згодом у програмі почали брати участь і вищі навчальні заклади педагогічного профілю (у тому числі й Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка). В основі цієї програми лежить те, що вчителі (майбутні вчителі) навчаються комплексно інноваційним педагогічним та інформаційно-комунікаційним технологіям.

Одним з напрямків впровадження програми «Microsoft® Партнерство у навчанні» є проведення тренінгів для викладачів і студентів усіх спеціальностей щодо вивчення курсу «Основ інформаційно-комунікаційних технологій». Однією з цілей цієї програми є вихід на остаточну модель методичної системи навчання інформаційним технологіям та ефективного використання ІКТ у навчальному процесі як вищого навчального закладу, так і загальноосвітньої школи.

У навчальному закладі, забезпечення комп'ютерною технікою якого є на доволі високому рівні, відбувається природний процес оволодіння необхідними навичками використання ІКТ завдяки самоосвіті, проведенню семінарів (наприклад, викладачами кафедри інформатики чи інформаційних технологій), оновленням електронної ресурсної бази тощо. За таких обставин здійснюється індивідуальний вибір викладачем напрямку здобуття знань і навичок, що є найбільш корисними для їхньої роботи. Для забезпечення системності, обґрунтування комплексного застосування ІКТ в навчальному процесі, формування таких навичок у студентів доцільно впроваджувати вище згадані програми у практику роботи навчального закладу.

Метою статті є дослідження можливості інтеграції програм «Intel® Навчання для майбутнього» та «Microsoft® Партнерство у навчанні» у вищому навчальному закладі через врахування специфіки закладу та можливості реалізації програм (матеріал подано на основі проведеного тренінгу в Тернопільському національному педагогічному університеті весною 2008 року).

Тренінг проводився згідно методичних рекомендацій програми «Microsoft® Партнерство у навчанні», розробленого посібника «Основи інформаційно-комунікаційних технологій» [2] та був насичений елементами проектної методики. Це пояснюється:

- наявністю у викладачів базових навичок роботи з ІКТ;
- бажанням учасників оволодіти методом проектів;

- важливістю розробки практично-значущих матеріалів у своїй галузі діяльності.

Учасникам тренінгу було надано умови завдань для самостійної роботи у табличному редакторі, текстовому процесорі, а також редакторі підготовки комп'ютерних презентацій. Крім того, учасники тренінгу узагальнили знання та закріпили навички роботи зі стандартними програмами та у середовищі Internet Explorer. Додатковим для вивчення було програмне середовище MS Publisher.

Зміст семінару пропонуємо розбити на взаємозв'язані модулі.

Модуль 1.

- Презентація щодо цілей та змісту проведення тренінгу.
- Обговорення напрямків та режиму роботи, висловлення сподівань.
- Лекція «Інформаційна система».
- Поняття операційної системи. Інтерфейс. Робочий стіл.
- Запуск комп'ютера. Дії з мишею, клавіатурою.
- Робота з вікнами. Панель завдань. Налаштування Робочого стола. Меню Пуск. Довідкова система Windows XP.
- Робота з папками, файлами. Пошук. Архіватори. Запис на диск.
- Робота із зовнішніми носіями (дискети, диски, USB-накопичувачі).
- Робота у середовищі програм Блокнот та графічного редактора Paint.
- Мозкова атака «Особливості навчання дорослих основам ІКТ?» Використання проектно-методики.

Модуль 2.

- Вправа «Мона Ліза».
- Ключові та тематичні запитання навчального предмету.
- Обговорення в групах тем проектів та ознак запитань.
- Знайомство з текстовим процесором.
- Розробка плану вивчення теми навчальної дисципліни.
- Використання форм для побудови тестових завдань.
- Основні складові апаратного забезпечення комп'ютера.
- Вправа «Найти відповідність між терміном та означенням». Робота в групах. «Складові комп'ютера та їх призначення».
- Знайомство з браузером.
- Інтернет. Основні поняття.
- Пошук текстової та графічної інформації в Інтернеті.
- Правила збереження знайдених у мережі ресурсів.

Модуль 3.

- Знайомство з редактором підготовки комп'ютерних презентацій.
- Презентація. Створення фотоальбому.
- Створення презентацій. Інтерфейс програми, основні дії, оформлення слайдів та показу презентації.
- Робота у текстовому процесорі. Зображення, параметри сторінки, форматування, автотіпури, написи, групування.
- Знайомство з табличними редакторами.
- Оцінювання організаційних діаграм «Залікова книжка».
- Перегляд презентації «Цифрові аборигени та цифрові емігранти».

Модуль 4.

- Педрада «Організаційні форми ІКТ-навчання».
- Розробка презентації лекції чи спланованого дослідження.
- Лекція «Мультимедійні можливості ПК», встановлення програм.
- Електронні таблиці. Інтерфейс, комірки, дані, формули, адреси.
- Побудова діаграм у табличному редакторі. Використання MS Excel.

- Встановлення ознак вдалої презентації.
- Знайомство з редактором створення публікацій.

Модуль 5.

- Розробка буклету за допомогою MS Publisher.
- Встановлення вимог до розробки публікацій.
- Огляд можливостей редактора MS Publisher.
- Лекція «Робота з графікою».
- Створення електронної скриньки.
- Захист розроблених матеріалів.

У переддень вивчення програмного середовища відбувалося коротке ознайомлення з можливостями його застосування, демонструвались приклади документів, створених інструментами програми.

Після завершення навчання було проведено анкетування, яке показало ефективність семінару, можливість передання досвіду застосування ІКТ студентам, які, в свою чергу, працюватимуть зі школярами.

Використання ІКТ у практичній діяльності школяра стає реальністю інформаційного суспільства. Дуже часто комп'ютери в школах використовуються неефективно, а саме як засоби «заохочення», для ігор, несистематично, ресурси Інтернету — для розваг та переписування рефератів тощо. Важливих результатів можна досягти, залучаючи дітей до цікавої діяльності, пізнання та дослідження невідомого із використанням ІКТ. Тут відбувається розкриття засобів ІКТ як ефективних інструментів пізнання та самовираження.

Розвиток ІКТ неминуче приводить до вдосконалення засобів навчання. Оволодіння майбутніми молодими спеціалістами даним інструментарієм дає змогу вільно відчувати себе в інформаційному суспільстві, підвищити результати своєї праці, знаходити швидкі та ефективні шляхи розв'язання задач.

Важливим є те, щоб учні зрозуміли необхідність шкільного навчання, цінували час, який їм для цього виділений, усвідомлювали відповідальність щодо ефективності його проведення, ефективно використовували «надані» їм ресурси (бібліотеки, комп'ютерні технології, електронні ресурси тощо). Одним із шляхів реалізації цієї мети є застосування проектів. Обдумане та педагогічно обгрунтоване використання методу проектів – показник високої кваліфікації вчителя, його прогресивної методики навчання; спрямоване на розвиток пізнавальних навичок учнів, уміння самостійно конструювати свої знання та орієнтуватися в інформаційному просторі, розвиток критичного та творчого мислення, вміння побачити, сформулювати і розв'язати проблему. Застосування проектно-методики чи її елементів у навчальному процесі дає змогу використовувати такі ефективні методи навчання як «навчаюся, навчаючи інших», дослідження проблеми тощо. Учні повинні:

- чітко усвідомлювати мету виконання того чи іншого завдання;
- вміти спланувати свою роботу;
- отримати конкретний значимий результат;
- бачити нові перспективи.

Прикладом такої навчально-дослідницької роботи є написання учнями наукових робіт і захист їх перед аудиторією. Заохоченням — своя стаття, книга, витвір рук; перспектива — гранти, премії, стипендії, участь в олімпіадах, забезпечення свого майбутнього, вдячність батьків, цікаві подорожі та люди; взірцем — біографії «великих» людей, спортсменів тощо. Основною метою є постійний розвиток та вдосконалення, адже немає іншого часу, щоб жити, творити, радіти та навчатись, ніж зараз!

Оволодіння такою методикою можливе під час проведення для студентів тренінгів «Intel® Навчання для майбутнього» [1]. Студенти опановують, крім проектного методу, цілий комплекс інноваційних педагогічних технологій навчання: особістісно-орієнтоване навчання, модульний підхід до організації навчання, конструктивізм, проблемне навчання, групове та парне навчання. З точки зору ІКТ, студенти під час проведення тренінгу здобувають навички ефективного використання у своїй педагогічній діяльності таких програмних засобів як текстовий процесор Microsoft Word; Інтернет, пошук в мережі Інтернет, електронна пошта, форуми; засіб

підготовки презентацій MS PowerPoint; засоби підготовки публікацій та створення веб-сайту MS Publisher; табличний процесор MS Excel тощо.

Висновок. Важливу роль у підготовці молодих спеціалістів відіграє їх навчання у вищих навчальних закладах, зокрема, людина зі спеціальністю «Учитель», навіть не працюючи в освітній сфері, має такі необхідні риси для колективу як комунікабельність, відшукання підходу, співпраця, взаємодопомога. Впровадження в навчальний процес програм «Intel®Навчання для майбутнього» та «Microsoft®Партнерство у навчанні», залучення до співпраці викладачів, студентів, а, відповідно, майбутніх учителів та учнів дає змогу вдосконалити навчальний процес.

ЛІТЕРАТУРА

1. Intel®Навчання для майбутнього. — К.: Нора-прінт, 2005.
2. Морзе Н. В. Основи інформаційно-комунікаційних технологій. — К.: Видавнича група ВНУ, 2006. — 352 с.

Марія БОЙКО, Олеся МАРТИНЮК

МЕТОД ПРОЕКТІВ В СТРУКТУРІ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

У статті розглянуто метод проектів як структурний елемент інформаційних технологій, за допомогою якого їх реалізація в професійній діяльності вчителя є більш дієвою й ефективною.

Конструювання навчального процесу у вищих навчальних закладах виконується двома шляхами: навчання через інформацію і навчання через діяльність. Сучасна вища школа покликана своєчасно виявити та розвивати творчі здібності студента, тобто не лише давати знання, а й формувати інтелектуальну й особистісну рефлексію та уміння оперувати ними в нестандартних ситуаціях.

Актуальним постає питання, як зробити студентів діяльнішими, зацікавленими, а не байдужими до навчання. Адже свідоме навчання можливе лише тоді, коли студент сам приймає рішення про необхідність засвоєння інформації певного змісту й у певній послідовності.

Педагогічний ВНЗ повинен сформувати головну якість особистості вчителя — здатність професійно та самостійно працювати. Головний шлях професійної самостійності педагога пролягає через виховання пізнавальної самостійності майбутнього вчителя.

Спостереження за студентами, їх тестування на різних етапах навчання й аналіз отриманих результатів свідчать, що існують значні індивідуальні можливості, зумовлені особливостями психічного й особистісного розвитку. Особливої уваги потребують критерії творчорозвинутої особистості: критичність мислення, наявність нахилу до доведення аргументовано висновків згідно творчого розв'язку завдання, чутливість до інформації, самостійність мислення, інтелектуальна ініціатива, творча уява тощо. Проблема активізації процесу навчання стала предметом дослідження таких вчених як О. Пометун, О. Комар, Т. Вахруцева, Л. Пироженко, К. Бабанов, А. Мартинець.

За традиційної системи навчання викладач виступає в ролі інформатора, контролера, судді, а студент — пасивного слухача та відповідача. Гнучкі інноваційні технології базуються на позиціях, відповідно з якими знання, ерудиція, аналітичні здібності та творчі способи діяльності здобуваються лише ціною власних зусиль. За таких умов педагог виступає в ролі організатора та консультанта. Інформаційний матеріал подається ним лише на такому рівні і в такому об'ємі, який забезпечує ефективну підготовку студентів до самостійної роботи та творчого пошуку розв'язку поставлених завдань. Будь-яка технологія навчання повинна бути мобільною і гнучкою, тобто здатною реагувати на швидкі зміни, адаптуватись до вимог викладачів і студентів, до практичного життя. Таким вимогам відповідають інформаційні технології навчання.

Таким чином, інформаційні технології є джерелом розвитку саморегуляції та свободи вибору майбутніх фахівців, потребою усвідомлення особистої відповідальності. Їх застосування сприяє здійсненню навчально-виховного процесу у ВНЗі й в атмосфері взаємодії емоційної співдружності викладача та студента, структуруванню педагогічного процесу на визнаній викладачем і студентами солідарній основі. Для того, щоб реалізувати важливі навчальні цілі, що